

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10. П. п.

Редакція рукописів не звертає.
Непідписаних дописів не містять.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 2:50 зол. За границею 2 ам. долари в рік, або їх вартість в ин. валюті.

Чекове konto П. К. О. ч. 151.520.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожну суботу.

Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

ВІЧА І ЗБОРН.

Позір Зборівщина!

В неділю дня 25 липня відбудеться велике селянське віче

в Кабарівцях

Товариші і Товаришки! Самі приходіть і других кличте!

Redakcja Czas. „Hromadskij Holos“ Pr. 342/26
W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Hromadskij Holos“ Nr. 28 z dnia 17 VII 1926 pod tytułem: „Polszcza na Ukraini“ o słowach: po naszym, do końca tego artykułu, 2) „Chwała na kre. yt* między słowami: z wolnymi... a słowami: szkoda, 3) „Kudy doroha ukra. nskij zinci?“ a między słowami: hospodarsko... a słowami: ładu, b) między słowami: wrjadu... a słowami: y hospodarsku, 4) „Za swobodu osoby y dumky!“ a) między słowami: zajawu... a słowami: Osu dzujuczy b) między słowami: w akcji... a słowami: w rjady, 5) „U czesko. brata w jarmi“ od słów: Z usjoho... do końca tego artykułu, 6) „Poza resz. ttky welykoji tjurmy“ a) między słowami: obhovorjajetsia... a słowami: położennja, b) od słów: Polszcza... do końca tego artykułu, 7) „Zagroda“ pana Pojonzkowsko. u Kosowi“ a) od początku tego artykułu do słów: „bezszabastny“ włącznie, b) między słowami: w tjurmi... a słowami: bo znała, c) od słów: szczyby... do końca tego artykułu, 8) „Wicze USRP. u Ternopoli“ na stronie 5 w kolumnie 1-iej między słowami: uchwaleno os... a słowami: ta umorennja 9) „W szkoli im. St. Grabsko. na str. 8-iej w kolumnie 3. u dołu (z żartów) między słowami: Kto wie... a słowami: Inspektor zawierają znamiona ad 1) 2) 3) 5) 6) 7) 8) zbrodni z § 65 a) uk. ad 4) znamiona zbrodni z § 65 uk. i znamiona występku z § 305 uk. ad 9) znamiona występku z § 516 uk. uznat dokonana w dniu 14 VII 1926 konfiska. e za usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie tego nakładu i wydał w myśl § 493 zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dzpp. Nr. 61863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł.

Lwów, 16. VII. 1926.

Hawel.

Пам'ятайте про політичних в'язнів і їх волю!

По маленькій ложочці.

По маленькій ложочці „українська вісімка“ (як кажуть селяне) старається привчити українське громадянство до „реальної політики“.

Що це таке „реальна політика“ знає і пам'ятає український селянин і робітник ще з часів націоналдемократичної австрійської політики, бо переніс її на власній шкірі, а за часів Польщі нагадується йому недавнє паломничество до Варшави цілої трудової партії, яка покійрно по 14 марта 1923 р. похилила голову і годилися на автономію під Польщею (якої Поляки й не спішилися безсильним жебракам давати!)

Тепер вже не складається автономістичних резолюцій на з'їздах УНДО. Навпаки УНДО вирішає дуже революційно.

Але працю на місцях, в установах. час від часу в газетах, (ложочка по ложочці) переводиться так, щоби привчити і призвичаїти „народні“ маси до реальної або „активної“ політики.

Для обережності час від часу гукне Паліїв в „Новім Часі“ крєпке слово, але на вічу в Золочові він сам отверто визнає потребу „активної політики“. Таку політику затьягне пером, що не витягне волом! Абстиненція пропаде!

Голосно про ту „реальну“ політику заговорив меценас Окуневський член Народного Комітету:

Каже: покинути самостійницькі мрії про соборну від Сяну по Кавказ, а радить зачинати вибирати польського президента, який в, хочете, не хочете, нашим президентом.

Иншими словами просто: спускайся куме на дно і лапай що капне.

А сіра унівська маса це „стремлін-

ня“ усердно подвоює і вже зачалася робота, аби „капало“ і в УПТ і всюди та ба навіть і на святі 3 мая і тд. і тд.

Робить „українська вісімка“ ту реальну політику і привчує українські працюючі маси до цього, щоби вони не впізнавали що в своя влада і що значить бути господарем на своїй землі.

„Місіонар“ учить, що: „в нашій державі в 1000 адвокатів Жидів, а ледве половина з них християн“.

„Діло“ робить це о много зручніше. Прикладів богато. Воно привчує українське громадянство, що Варшава це не наче Відень. І все буде добре, коли той „новий Відень“ буде вирішати. Власне найбільше лихо не в Варшаві, але в тих Грабських, „що впливали на варшавський уряд“. („Діло“ з 16. VII. 1926 р.). Уряд бувби моживий, Варшава добра, коби не той вплив.

До чого таке писання?

І ось по думці „Діла“ завданням нашої політики в ніщо инше як освідомляти ту Варшаву, яка нічого не знає яка в „щира“ і т. д.

В ч. з 18. липня помістило „Діло“ розмову свого співробітника з новим польським міністром Суйковським. В розмові новий польський міністр став на позиції польського імперіяліста, нічого не обіцявав, а зажадав від Українців лояльності. Співробітник „Діла“ збранів від ласки польського міністра, коли цей (на зразок австрійських цісарів) сказав пару слів по українськи.

І подається в „Ділі“, що слова польського міністра зробили вражіння „щирости“ і тому доводиться там до ось такої думки, що:

„треба справді допомогти новому міністрові“...

„Діло“ думає, що коли „п. Суйковські уже знатиме, що в нас діялося і діється в шкільній та культурноосвітній царині, тоді можна і треба буде попередити в нього богато конкретніших відповідей“.

І тільки всього!

Все те називається реальною полі-

тикою, яка думає прохати о „конкретніші відносини“. — „Діло“ своїм звичаям за два дні заверне, перекрутить, скаже що не воно так думало, але раз поміщена „ложочка“ створить.

Українські працюючі маси мусять геть гнати від себе таку „реальну політику“. Вони знають, що ніяким „проханням“ ані не вимолять, ані не випросять своїх прав — але їх виборять.

І проповідь угодовства, що ложочку по ложочці її подають українським працюючим масам деякі унівські газети на письмі, чи деякі редактори в резолюціях на вічу, не зрушать їх з раз зайнятих позицій і не заставлять їх забути про їх основні права.

Що діється в Польщі?

Ще недавно польські ліві партії включно з комуністами дуже вихвалювали революційність Пілсудського і мобілізували не тільки польські робітничі та селянські маси йому на поміч, але ще й через наших „лівих“ намагалися потягнути українського селянина — Та виявилось, що з поза тої революційности вилізла стара Польща, тільки переодягнута в нову одягу.

Як не протом, то буком.

Пілсудські утворив правительство і заставив польський гнилий сойм гуляти під свою музику. Зажадав ухвалення бюджету, а тепер бажає якийсь час правити зовсім без сойму. Тільки хоче, аби сойм по волі, чи неволі ухвалив йому повновласти і змінив конституцію ще заки розлетиться. І справді сойм ухвалює майже все те, чого від него Пілсудські, схований за правительством, зажадає. І цікава річ, що за правительством іде правиця, яка перше оружжям поборювала Пілсудського, а лівіця, що робила з ним переворот, голосує проти його замірів. Польський соціаліст Данинський, який про Пілсудського написав велику книжку похвал, грозить у своїй мові, що збунтується проти правління його багата. А польська реакція сміється в кулак та в кутику рахує гроші й зиски.

Що ухвалює польський сойм?

З довгих балачок та різних проєктів польський сойм ухвалює, що президент Польщі буде мати право розв'язання сойму. Правительством зажадало, щоби сойм ухвалив для президента право видавання декретів, які малиби силу законів в часі, коли сойм не обрадує. Таким способом Польща перетворюється поволі в абсолютистичну монархію кожного часного президента. Все те робиться тому, бо Поляки ліві й праві зміркували, що ані праві ані ліві не зможуть без національних меншин створити в соймі більшості. Польща має за багато меншостей. Вони майже доходять до числа Поляків. То й сойму з меншостями боятися і ліві і праві Поляки. Одні як раду проти лиха пропонують ліву, а другі праву диктатуру. І ось коли Пілсудські захопив владу, Поляки хочуть з меншості права сойму, права самого населення, а бажають створити рід абсолютизму президентського.

Монархія в горі, царства в долині.

Вже сім літ товчуть у польським соймі справу самоврядування. І знову

продумують польські ліві й буржуазні партії над тим, якубто дати виборчу ординацію для виборів до громадських рад. Вже знюхалися брилівці з польською шляхтою і погодилися. Погодилися з тим, що тільки в більших селах будуть вибирати на підставі пятиприкметникового права голосування, але в менших селах то звичайною більшістю. Війта будуть вибирати всюди звичайною більшістю голосів. Але й тут першою і останною інстанцією для затвердження вибору, до поалагодження рекурсив в справі неважності виборів буде п. староста. Як він захоче, так і буде. Він як король. Тільки цього короля не вибиратиме українське село, але присилатимуть такого пана на українські повіти Поляки з Варшави,

Іде, як кажуть все в Польщі — з ліва на право.

3 партійного руху.

Кремінеччина. Дня 12 липня ц. р. в Почаєві відбулася конференція УСРП, на котрій були присутні тт. м. Почаєва, Вишневець, Будки й інших. На конференції обговорено сучасне становище укр. народу під Польщею, відношення до інших укр. політичних партій — до УНДО й УХО, „Селянського Союзу“. В організаційному докладі порушено питання про організацію села; ухвалено повести більш енергійну акцію в напрямку розбудження політично-соціальної свідомості робітничих мас на селі. Конференція рішила скликати соціалістично-радикальні віча, які є політично-освідомлюючим і виховуючим засобом. Конференція гостро протестує проти поступовання старости Робакевича, який заборонив віче УСРП, скликане на день 30 травня ц. р. в Бережанці. Боротьба за свободу політичних зборів повинна стати одним з головних завдань робітничих мас в теперішній час. Відмовою цих елементарних людських прав хоче старство відібрати всяку можливість будь-якої праці українському працюючому народові во імя кращого завтра. На конференції піднесено також шкільне питання, справу колонізації і осадництва, при чім товариші однодушно ствердили, що не покладають жадних надій на поліпшення долі укр. народу після „морального“ перевороту Пілсудського, а ще більше переконались, що нічого ждати від Польщі, та що тільки праця власними силами на власному ґрунті зможе витворити в укр. народі підставу для поліпшення свого життя. — Всі учасники конференції розіхались домі в бадьорому настрою і дали зобов'язання з більшою енергією працювати около організації робітничих і селянських мас в рядах УСРП.

Присутний.

Острів. Дня 11 липня відбулась нарада членів і симпатиків УСРП. Порушено і обговорено ряд питань організаційного характеру. Стверджено, що в УСРП вступають нові члени з села й міста та беруться до праці. До Головного Секретаріату УСРП у Львові відіслано знову кільканадцять заяв вступлення в члени партії.

Що пишуть і говорять?

Польська буржуазія про польські тюрми.

Часопис польської клерикальної буржуазії „Глос Народу“ нагадав собі нагло про недолу політичних в'язнів. Розуміється, що не про всіх, але тільки про тих кілька генералів, яких казав Пілсудські замкнути за надужиття. Польські пани дуже журяться їх положенням та описують, як страшно виглядають ті тюрми, в котрих мусять тепер сидіти генерали. Ось як пише „Глос Народу“:

„Генерали заперті від свободи й світа, вдивляються в сірі хвилі ріки Вілії, за грубим муром і кратами чекають дня, в котрім судова розправа засвідчить про їх благородність і волячку вігність.

Перші тижні їх арешту на Антополіо були страшні, але ще можливі в порівнанні з в'яз-

ницею на Дзикій у Варшаві, куди вкинено їх як розбійників і бандитів до мор злочинців, до хробацтва, нехлюйства й бруду...“

Отже тепер то вже навіть польська буржуазія признає, що в польських в'язницях є бруд, нехлюйство й хробацтво, бо до недавня, коли жалувалися на це українські політичні в'язні, то пани це рішучо заперечували. Але тепер розходиться о їх генералів! Ще друге цікаве, над чим проливають польські клерикали крокодилячі сльози: вони протестують, що за довго сидять генерали в слідчій тюрмі. Але генерали сидять всього тільки 6 тижнів! Тимчасом „Глос Народу“ мовчить і мовчав мов заклятий про це, що 6.000 політичних в'язнів томилася в цих страшних тюремних відносинах. Він також не згадує ні словом про це, що на примір в однім 19/2 р сиділо в слідчій арешті 1 до 2 років — 538 осіб, від 2 до 3 років — 150 осіб, а понад 3 роки, 27 осіб! Але це панів не обходить, бо це не їх пару генералів сиділо, але з більшості українські й білоруські селяне й робітники. А тих на думку панів з „Глосу“ можуть загризти хроби...

3 вічевого руху.

Великанське віче українського селянства в Новому Селі, повіт Збараж.

Дня 12 липня 1926 р. о год. 2 з полудня селя „Народного Дому“ в Новім Селі набита так, що голка не влізе (кажу це буквально). Площа перед „Народним Домом“ і всі дороги заповнені масою людей. Це три-тисячна селянська маса з 44 сіл, яка прибула на перше політичне віче в повоєнному часі, скликане Пов. Управою УСРП в Збаражі, хоч поліція по селах зривала афші, хоч пани й підпанки польські тероризували населення і хата від хати посилали післанців, що віче заборонене. Заступлена ціла Новоселеччина, частина стислої Збаращини, кілька сіл Скалатщини і 10 сіл з Волині, а це Плиски, Соколівка, Вижгородок (містечко), Москалівка, Юлині, Оришківці, Верещак, Буглів, Печірна і Кутиска. Віче відкрив т. Д. Сенік, місцевий адвокат. Президювали тт. Д. Сенік, як провідник віча, Н. Пашук зі Скорик і Л. Іщук з Добромірки як заступники та М. Марцінюк з Добромірки і А. Пилипчук з Кошляк, як секретарі. Комісарював Збаражський староста. Реферували т. Ф. Довгань, селянин з Козярів, про господарське положення нашого селянства, який згадав також помершого нашого товариша А. Шмігельського. Він підніс також заслуги тт. Яцка Остапчука, Сафата Шмігра та Мирона Вітошинського. Їх пам'ять вічевики вшанували схиленням голов, а живучого ще Яцка Остапчука поздоровили через кордон. Все те люде, які збудили цілу Збаращину, а в особенности Новоселеччину до соціального і національного життя. Освітний реферат вголосив т. В. Гамаль, голова Пов. Управи УСРП і адвокат в Збаражі. Про політичне положення нашого народу і про організацію селянства й робітництва реферував т. Д. Ладика, голова Пов. Управи УСРП в Тернополі, який закликав й наше жіноцтво до співпраці з чоловіками. Т. Ладика привітав також з великою радістю присутних на вічу братів з Волині, а віче ентузіастичними окликами й невгаваючими оплесками потвердило це, що між Волиню а Галичиною нема і не сміє бути кордону так як у великого 40-мільйонного українського народу. Дискусія була дуже жива. Говорив т. И. Пашук і богацько інших. Вічевики реагували дуже зріло на всі справи, одобрюючи доклади референтів, а обурюючися і протестуючи проти всяких шикан, насильств і поневолень. Ухвалено відповідні резолюції та відспівано „Не пора“. Настрою словами передати я не в силі. Треба було там тоді бути членом тої величезної сімі і пережити з нею ту хвилю, якої вражіння не затруться в учасників певно ніколи-ніколи... Ви чули тоді в грудях тої маси таку силу і таку віру в будучність, що й самим ясно ставало, що служба чужим не є вічна... Жаль тільки, що з причини заборони віча під голим небом ве-

лика часть учасників, хоч прислухувалася через вікна й двері, не чула рефератів, а поважна кількість около півтори тисячки відійшла домі.

Учасник віча.

Дня 18 липня ц. р. відбулося віче УСРП в селі Скнилові коло Львова. «Батьки» народу в Скнилові робили всі старання, щоби до цього віча не допустити. Переперли ухвалу, щоби не віддати соціалістам-радикалам салі на віче. Але громадяне і більшість членів Надзирної Ради місцевої кооперативи виходили з цього задоволення, що салі може послужити також другій українській партії, не тільки УНДО. І тому відбулося віче української соціалістично-радикальної партії, бо так забажали селяне, які розуміють потребу своєї політичної організації. До президії віча покликано т.т.: Марка Юрійчука та Івана Тузика, а на писаря т. Ярослава Білика.

Реферат про сучасне положення українського народу та про програму й тактику УСРП виступив тов. ред. Павлів. Особливо виказав він правду й брехню про т. зв. одноічний національний фронт. Селяне гомінкими оплесками потвердили, що слова тов. Павлова вони порозуміли. Ухвалено на вічу також резолюцію в справі амністії для всіх політичних в'язнів. Селяне жалюються, що польські військові влади вивлашують їх на дітиско з прадідівської землі і отже вже четвертий рік тягнеться ця справа з великою шкодою для селян неполадгождана. Польські влади обіцяли, що дадуть у заміну селянам землю з місцевої великовласницької землі. Тепер виказують, що це є фондация і тому не можуть її рушити. А українського селянина можуть?

Обіцяли дати гроші. Пощо селянам гроші? Вони ними орудувати ані заробляти не вмють. Нехай дадуть панам з фондаций, а ті вже закуплять собі в іншому місці все потрібне. Але селяни з їх прадідівської землі рухати не вільно, бо це рівняється їх руїні. не можна мняти їм землю та давати в третьому селі в заміну, бо селянин живе з праці на землі, а не з аренди. В тій справі написали селяне рекурс, але він зостриг у польських урядах. Треба, щоби українська парламентарна репрезентація взяла селян в оборону. Уже четвертий рік селяне не гноять, бо все їм кажуть, що землю заберуть. Гній дорогий і на рік гноїти не оплатиться. Таким способом селяне за землю податок платити муть, але користі з неї не мають, бо вона з власки польських властей висить у воздуху.

Місцевий.

Віче УСРП в Ходовичах (Стрийщина). В неділю 18 липня відбулося в Ходовичах віче УСРП. Велику салі місцевого «Сокола» по березі винесли селяне Ходович і доколичних сіл. До президії віча вибрано: т.т. Олексу Шурка, Гриця Гринаса й Тимка Гаврилова. Реферував про господарські й політичне положення українського народу тов. Михайло Матчак. В дискусії бесідники пиятували хрунівську роботу хлібоців, та надужиття в шкільних справах стрийського інспектора Тараса. Віче одностайно ухвалило запропоновані референтом резолюції, в котрих між иншим рішено: поборювати всіма засобами хлібоцівську заразу, вивати всі українські громади, щоби негайно внесли зажалення на протизаконне заводження польських шкіл по українських селіх, та щоби домогтися української школи і українських учителів для шкіл по українських селіх. В окремій резолюції рішено домогтися негайного звільнення всіх політичних в'язнів та уморення політичних процесів. Віче закінчено відспіванням гімнів «Не пора» і «Який то вітер шумно грає».

ХРУНІВСЬКІ ВІЧА.

Дня 11 липня відбулося в домі польського «Сокола» в Печеніжині хлібоцівське віче. Приїхало зі Стовпюком шість шість штук референтів. Зібралися всі побережники, наказні в'їти, писарі і польські прихвостні. Коли на віче прибули наші товариші, то хруні дуже побідли й не знали, що зробити. Вкінці без вибору засів як предсідник Андрій Горук, а польський редактор Стовпюк зачав по українськи дуже недоладно говорити свій реферат. Опісля зголосився до слова т. Гриць Дувірак. Коли сказав кілька слів, то хруні зачали кричати: «не дамо говорити», а вся салі: «нехай говорить». На салі счинився такий крик і шум, що через цілу годину майже нічого не було чути. Врешті хлібоцівський предсідник покликав на салі польських жандармів, щоби викинути кількох товаришів. Зачалося поліційне «уржендоване». Тоді вся салі вічевиків заявила, що виходить. Лишилося кількох наказних в'їтів та побережників. Дім польського «Сокола» берегло 8 жандармів. Деяким збаламученим людям, що їх

через цілий тиждень розпоювали по шинках хрунівські висланники, стало ясно, що це за компанія Кость Тимульські, Стівпюк, Стефурак і з погордою від них відвернулися. Дня 13 липня появилася в Печеніжині знову та зараза, яка через цілий день розпівалася по шинках. Але все те не поможе тій темній, продажній «партії». От натягнуть трохи польський скарб, збаламутять трохи темних людей, потягнуть за собою тих, що чола не мають — але все те є лише одиниці. Народньої маси ані не куплять, ані не ошукають.

Печеніжинська конституція.

В Печеніжині польський староста не признає жадних законів ані польської конституції. Своім пануванням показує, що має її десь. Довідуємося, як треба польських законів слухати, бо й від польських старостів треба нам цього вчитися, що кождий польський закон є на це, щоби його не виконувати.

Є польський закон про свободу зборів?

Але польський староста в Печеніжині позваляє на віча тільки найтемнішим типам і пняницям!

Повітова Управа Української Соціалістично-Радикальної Партії вже втретє дня 7. липня повідомила староство про замір улаштування віча в Печеніжині. На порядку нарад були справи: 1) Господарське положення українського селянства, 2) Шкільна справа, 3) Господарські Ради, 3) Організація українського селянства, 5) Внесення і резолюції.

І вже втретє печеніжинський король забороняє віче. А причину подає таку, що «особи які скликають віче не дають достаточної заперуки, що то віче не буде надужите до заволодіння публичного порядку і протидержавної агітації».

Є це цілком самовільне й безправне обмежування прав українського народу, якому цей польський староста замикає рот. Ізза тої печеніжинської конституції можнаби всі українські віча заборонити. І всі польські. Бо на жаднім вічу не можуть дати скликаючі заперуки, що не прийде до заколоту. Алеж від цього має староста польську поліцію. І не о заколот ходить Печеніжинському старості, але о те, щоби українське селянство не ставало в лави своєї організації. Ось таким способом хоче староста припинити політичне освіднення і господарський розвиток українського селянства. Староста самовільно й безправно кнеблює українському працюючому народові уста та обосновує свою нечувану заборону «можливою протидержавною агітацією».

Чи мало є судів в Польщі? Уже вони дбають і надто добре про ту «антипаньствова агітацію»! А Печеніжинський староста навіть на польський суд не чекає і сам обмежує права українському населенню, хоч за границею всі його родаки запевняють, що український народ у Польщі є неначе в своїй державі!

Дозволи на віча дістають у Печеніжинського старости тільки хруні, які самі дістають і дають пану старості всі бажані «заперуки». Але від чесного українського селянства й робітництва нехай пан староста не жде ніяких попередних заяв льяльности, бо цього він не має права ані причини жадати, а українське селянство тим більше не має причини і охоти їх складати.

Українське селянство повинно постійно кождого свята й неділі зголошувати такі віча не тільки в самім Печені-

жині, але в цілім повіті. Печеніжинське староство чейже osiąгне рекорд в заборонах українських віч. Всі рішення польських старостів про заборони віч треба пересилати на адресу Головного Секретаріату УСРП у Львові, Ринок 10, II. п.

3 ЖИТТЯ села й міста.

Повіська трава і «Просвіта».

А то ніби яке диво?

А ось є у селі Сатівці пов. Дубно Флія «Просвіти». Гарно розвивається, має 60 членів.

Старший п.п. (є в нас два поли) став одного дня рано вранці оглядати свої сінокоси і серце в його вмало.

(Хтось блачите несовісний вкосив на його сіножати з оберемок трівички.)

Підобрав панотечь свої довгі поли, побіг до господаря дому, де міститься читальня і давай з ним лаятися, що дав хапу «Просвіти».

— Щоб вона згоріла сама ваша «Просвіта» — каже піп — вона мене згубить чисто. Доки її не було, то в мене трави ніхто не викошував!

Ну й подумайте люде добрі, чи то наш піп при своїм розумі, чи ні?

Хібаж може так бути, щоби в читальні замість книжок, да й лежала попома трава?

Ну й члени ж читальні це люде. А коров і коней, що їдять траву — то сї Богу в нас до читальні в члени не приймають.

Ні! сї Богу панотче наша «Просвіта» Вашого оберемка сіна не зіла.

Ані Вашої трави «Просвіта» пильнувати не хоче.

«Просвіта» старасться щоби гарних і культурних людей в нас виховати і хочби відучити тих наших дітей від таких поганих салдатсько-російських слів, якими Ви витасте наших дітей на науці релігії.

І Драгомани і Франка це фарисей.

Так мабуть думає о. Дрелих з Чижикова. Ох, не любить він тої селянської радикальної організації т к само, як о. Сохоцький з Підберезьць. В минулім місяці зачав проповідь про фарисей і казів, що фарисей це такі, як теперішні радикали. Отчику! Чого це Ви туманите народ? Соціалісти-радикали це є майже всі селяне й робітники, а колишні фарисей це були жидівські священники-дармоїди, котрих Христос гнав посторонком з храму. Фарисеем Ви мабуть і Драгомана і Франка вважаєте. Бо ось у Львові і в інших містах святкують пам'ять Великому Учителю Івану Франка — а Ви афіш про його свято дня 6 червня знову постаралися усунути з місць, де всі інші оголошення спокійно остають. Бо Франко був також соціалістом радикалом і всі пану та священники, такі як Ви його виклинали за його радикалізм. От краще візьміться за руку з отцем Сохоцьким та спаліть усі твори Івана Франка, бо вони вчать нас, що ми маємо бути соціалістами радикалами.

Соціал-радикал.

Бушують.

Польські ліві партії, а саме «Związek Chłopski» починають останніми часами розвивати ширшу партійну працю на теренах повітів Дубенського і Здолбунівського. При кінці червня відбулося в Дубні віче цього «Зв'язку», яке закінчилося невдачою завдяки бойкій місцевих ендеків. На повіті, куди брилівці їдуть з гаслами «Земля — хлопам», кличі ці зустрічають подекуди підтримку селян. Деякі громади, як наприклад Мізонська, цілком майже захоплені «хлопами». «Селянський Союз», котрий здавалося би мусівби мати вплив в парафії свого голови, на жаль у цих громадах особливою популярністю не користується. А тимчасом брилівці починають поширювати свою працю і на інші повіті. У Здолбунові заклали свою газету, що видається українською мовою під назвою «Наша Справа».

11. червня відбулося віче цього «Зв'язку Хлопського» у самому місті Здолбунові. Селян, запалених кличами брилівців і обіцяною землею на віче не допустила місцева ендецька бойка. Само віче в Здолбунові перевернулося в грандіозну бійку між послами та їх секретарями, а місцевими ендеками на чолі з трьома ксьондзами! Віче вів якийсь пан Островський, що промовляв по українськи. Самого посла Брилів з дружиною обкидали яйцями під команду і благословення ксьондзів. Кінна й піша поліція розігнала усіх Поляків і ажила навіть «прикладів».

Гал.

Теперішнє число „Гром. Голосу“ виходить у зменшеному виді з огляду на горячий час жнив та з причин, які від редакції є незалежні. Зате пізніше виходитиме „Гром. Голос“ у побільшеному виді в осени. Все те є також залежне і від Товаришів, які по тяжкій праці на жнивах, знову підпруть морально і грошево свій орган. Тоді з подвоєною силою стане він в обороні українських працюючих людей.

Зі світа.

У Франції знову провалилося правительство. Там змінюються тепер часто міністерства. А причиною всього є довгі і порожні вітри в скарбі. Були гроші й позички злі. Позичали також Польщі Французи й самі голі стали. Правительство домагалось від парламенту повновластей, яких потребувало головно для міністра фінансів Кайо. Але парламент відкинув це домагання 288 голосами проти 243. Бріян з цілим правительством подався до димісії, а президент Франції поручив утворити нове правительство Ерріотові. Цей хоче творити уряд з середних партій. Соціалісти не хочуть бути в правительстві з міщанських партій, а урядові, в яким бувби хоч оден представник крайної правиці заповідають рішучу боротьбу.

В Туреччині закінчилася в Смирні розправа проти заговорників на життя Кемалю-Паші. Засуджено на кару смерті 13 осіб. Їх зараз повішено, щоби не дочекали цього часу, в яким мігби їх турецький парламент помилувати. Шукрібей, оден з засуджених був дуже тяжкий і урвався. Його вішали два рази. Всі вмирили спокійно. Тіла їх висіли через половину дня. Виконання жорстокого заводу відвернуло пошану цілого світа від Кемалю-Паші і від Туреччини. Виявилось, що азійський дух пімсти і жорстокости не вступився з місця духові культури Тринацять засудів смерті за оден політичний заговор, який ще не успів поробити перші кроки! Це-ж не жарт, але жах! Особливо в столітті, в котрім голосно лунає клич: „Проч з карою смерті!“

В Чехії викрито, що оден з найвищих військових достойників у чеській армії, генерал Гайда став большевицьким шпіоном. Ще в часі большевицько-польської війни був він у Франції і там видав большевикам в 1921 р. тайні військові пляни, які тоді дуже большевикам придалися. Гайда належав до табору чеських ендеків та фашистів. Тому ведуть вони в обороні цього генерала пропаганду та запитують правительство, чому воно так довго скривало цю справу в тайні, хоч про неї знало вже в 1924 р. Зрадив Гайду чеський легіоніст Кратохвіль. Вони підозрівають, що Гайду спровокували до шпіонажі ліберально-соціалістичні круги. І коли фашисти та ендеки стали для теперішнього правительства небезпечні, щойно тепер виявило воно, щоби тим поганьбити фашистів та відвернути від них громадянство. В звязку з тим арештовано в Варшаві також двох дневників, бо шпіонажу провадили також проти Польщі.

В Югославії великі бурі та зливи знищили багато піль. В загалі в останнім часі в цілій Європі шаліють бурі і виливи. В околиці Серава в Югославії буря розбила поспішний потяг, вбиваючи 170 людей. Коло Апатін вилила ріка і залила до 25.000 моргів засіяного поля. Також багато мостів вода понесла з собою.

НОВИНКИ.

Любов ближнього.

Що дехто зі священства релігію уважає за свій маєток і гешефт, свідчить ч 7 „Місіонара“. Побожні Василяне в Польщі (яку з привмністю називають своєю державою) мають неабиякі моральні принципи. Вони в редакційній переписці таки дораджують задуреним релігійним фанатикам здорово „прати“ іновірців, щоби аж ломаку поломати. Іновірців називають злодіяками, що лізуть до чужої комори (!). Видко, що релігія то їх маєток-комора. На першій окладинці цієї розбійницької шматки мають отці Василяне образець з серцем Ісуса! А на останній поміщують пораду, як ломати на голові ближнього здорову ломаку! Ми з обуренням осуджуємо ту погромницьку акцію. За те священство насяде на соціалістів-радикалів знову брудною лайкою і видумками. Але проти тої кирині яку заводять духовники, „Український Голос“ з Перемишля не виступає. Він буде виступати проти тих людей, що не кажуть українському народові слухати місіонарсько-священничих розбійницьких рад. Осьтак дурять народ місіонарі і „Українські Голоси“.

Інспекторська самовола.

При регуляції ріки Стрий працює біля 50 робітників. На тих 50 робітників є ціла копиця ріжних наставників і то неабияких, а самі: радци, надрадци, дозорци, наддозорци, інспектори і т. и. Мабуть більше ніж самих робітників. Вся ця радцівсько-інспекторська громада придумує лише способи, якби то дошкулити робітникам та використати їх. Досі в суботу завсідги робота кінчалася о годині 2-гій пополудні. Та останньої суботи приїхав якийсь інспектор аж з самого міністерства і проголосив, що й в суботу мають робітники працювати до 4-тої год., а не до 2-ої як було досі. На якій підставі він це зарядив, яким правом рабує робітникам тих дві години, за які очевидно не платять — ніхто того не знає. І хоч цієї суботи праця скінчилася ще о 2-ій годині то „радци“ відтягнули виплату аж по 4-ій годині, щоби лише дошкулити робітникам. Рада Професійних Спілок в Стрию повинна взяти в оборону тих робітників зайнятих при регуляції.

Наша національна назва „український“ і станіславівський суд.

Як відомо, то після тзв. польського кресового закону суд має видавати полагдження внесень сторін в мові українській тоді, коли сторона цього виразно жадає. Притім одначе закон очевидно не уживає терміну „український“ і в практиці вся Польща цього терміну узяти не хоче. Коли-ж адв. д-р Когут поставив просто жадання видання оречення в мові „українській“ — станіславівський суд

як звичайно відмовив цьому домаганню заявляючи, що закон „такого терміну не знає“. На це вніс д-р Когут зажалення до Президії Апеляційного суду у Львові, а цей суд рескриптом з дня 6 липня 1916 р. ч. през. 18289/17Н 26 узнав за жалення д-ра Когута за слушне і видав зарядження станіславівському судові, щоби приймав жадання з терміном „український“.

Подяка.

Станіславівському прокураторові забажалося і в себе мати політичний процес і він оскаржив нас перед станіславівським трибуналом о сфалшування публичного документу, якого ми мали допуститись в той спосіб, що на шкільних декляраціях зі села Гуменова калуського повіту попереcherкали слова, вслід чого виявилось бажання людности мати в себе школу українську а не утраквістичну, як це було на декляраціях вписано на приказ війта, Німака.

Трибунал зложений з двох Поляків і одного старорусина нас виправдав на розправі дня 18. червня ц. р.

Отсею дорогою дякуємо ВП, адвокатам тов. д-ру Льву Бачинському і д-ру Йосифові Партицькому, котрі своєю знаменитою а притім безкорисною обороною в великій мірі причинились до корисного успіху нашої справи.

Д-р М. Воробець

М. Шин

адв. з Калуша,

госп. з Туменова.

ЛУГОВІ ВІДЗНАКИ

приписані статуту і апробовані Головною Радою „Лугів“ у Львові — можна набути в Кооперативі „ЖІНОЧИЙ БАЗАР“ в КОЛОМИЇ. Одна відзнака з додатками (дві приятельки і жовті нитки до вишивання) коштує 50 грошів. Висилається за попереднім надісланням готівки або за п. сляплатою. — Адресувати так:

Кооп. „Жіночий Базар“ в Коломиї.

ПОЗІР ТЕРНОПІЛЬЩИНА!

Перші Загальні Збори Т-ва „Українська Академічна Громада“ в Тернополі відбудуться 1. серпня 1926 р. о год. 10 рано в салі Міщанського Брацтва з слідуємим дневним порядком: 1) Відкриття Зборів, 2) Вибір Президії, 3) Відчитання статута, 4) Вибір Управи і Контрольної Комісії, 5) Внески і запити. — Проситья всіх Товаришів (шок) студентів і абсолювентів шкіл, як також абсолювентів середних шкіл взяти як найчисленнішу участь. — За ініціативний Комітет: Степан Липинський, Ярослав Кучерський, Василь Чумак. Тернопіль 12. VII. 1926.

Веселий куток.

Вписиш.

Питають про одного хруня злобні сусіди, чому він так хрунить.

— Бачите — відповідає другий хрунь — він уже за молоду любив приставати зі свиньми.

У лікаря в війську.

Лікар: Що вам бракує?

Жовнярина (дуже хрипло й тихо): Болить мене горло.

Лікар: Коли вас болить?

Жовнярина: Тоді, коли говорю.

Лікар: Тоді не говоріть!

Хай сконфіскує школу.

В попереднім числі ми подали правдиву подію, яка зайшла в польсько-українській школі в українській селі в Турчанщині. Відповідь хлопчини на польське питання польського інспектора було таке парадне, що аж п. прокуратор почервонів і змазав її червоним олівцем.

Але краще хай пан прокуратор сконфіскує ті школи і ті устави п. Грабського, котрі доводять до такого дива в сільських школах.